

Overlast door rook van hout- en pelletkachel Schutterskwartier

- Opgesteld door fam. [naam] [adres] te Woerden; wonen aldaar 40 jaar;
- Forse toename kachelhout stokers in 1 – 2 jaar tijd
- 5 – 7 houtkachels dagelijks overdags. Avonds 10 – 20 kachels. Straks de buiten-kachels!
- Afgelopen winter luchtwegklachten door rook houtkachels
- **Oktober + november 2020: 40 van de 60 dagen rooklucht rondom ons huis. Onaanvaardbaar, onleefbaar !**
- Houtrook stinkt en is zeer schadelijk, voor iedereen
- Houtstokers stoken ook bij windstil weer
- Houtstokers blijven stoken ook als ze weten dat wij en anderen er last van hebben.
- Als Woerden niets doet dreigt lokaal onleefbaarheid (houtstook als hoofdverwarming in een woonwijk)

Situatie schilderswijk

Lucht foto Woerden noord-west.

Het rode vierkantje is de locatie van ons huis, [adres] [postcode] Kamerik (gemeente Woerden). 40 van de 60 dagen rook om/in het huis.

Overlast van houtrook bij wind uit oost, zuidoost en zuidwest richting; afstand tot houtstokers: 150 – 300 m, vooral aan de noord en oostkant van de woonwijk, in het blauw aangegeven. Houtstook in 1 – 2 jaar tijd van –alleen het weekeinde– ook door de weeks en overdags. Enkel voor sfeer. Hebben cv.

Gezondheidsklachten door houtrook

- Luchtwegklachten jan – april 2020 bij beide bewoners [adres]
- Maandenlange branderige keel, afscheiding neus, soms pijnlijke longen, prikkende ogen.
- Er zijn geen andere medische redenen voor deze klachten te geven zoals bijvoorbeeld allergieën
- Achteraf herinnerden wij ons de dagelijkse rokerige omgeving om ons huis (we waren er soort aan gewend).

Periode overlaster

- 7 maanden van oktober t/m april
- **rooklucht bij/in ons huis van okt en nov 2020: 40 van de 60 dagen**
- Zomermaanden buitenkachels (5 – 10x)
- Waarom bij ons overlaster? “hot spot” door ligging huis ten opzichte van houtstokers . Cumulatie meerdere stokers. Geldt voor meer locaties in Woerden.
- Onderzoek: op 250 meter van één houtkachel is de fijnstofvervuiling PM2.5 verhoogd tot **zes maal** de normale achtergrond.
- Veilige afstand circa 1200 m (!).

Samenstelling houtrook

- fijn stof (waaronder **ultrafijn stof** en **roet**);
- anorganische gassen (zoals koolmonoxide, **stikstofoxiden**);
- vluchtige organische stoffen (onder meer **benzeen**, styreen, 1,3-butadieen, n-hexaan);
- polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's, waaronder benzo(a)pyreen, **dioxines**);
- aldehyden, fenolen, levoglucosan en quinonen (zoals respectievelijk formaldehyde, cresol en hydroquinone, guaiacol en andere hydroxyfenolen);
- organische zuren (onder meer azijnzuur).
- methoxyfenolen (specifiek bij houtrook)
- **Houtrook tast longen, hart en bloedvaten aan, en vergroot de gevolgen van Corona (transport eiwit – virus deeltjes).**

Gedane acties 2020

- Bronnen internet geraadpleegd, toolkit RIVM gevolgd.
- Meetapparatuur aangeschaft (fijnstof pm 2.5 en pm 10)
- Wijk voorlopig verkend; stokers en “gehinderden of slachtoffers” in kaart gebracht.
- Overleg met stokers → geen succes, geen begrip, onwetendheid, ongeloof, onderschatting, verzoek niet overdags te stoken en niet als er geen wind is, niet gehonoreerd.
- Andere “slachtoffers” in de wijk? Ja, meer mensen hebben regelmatig last van rook.
- Logboek bijhouden van overlast en meetwaarden
- Contact gezocht met Gemeente en Provincie; 4 nov gesprek gehad met Arthur Bolderdijk, [naam] en [naam]. Resultaat: misschien bericht op social media; onbevredigend.
- Brief naar Woerdense Courant gestuurd, 9 dec 2020
- Artikel op website wijkplatform; komt ook in voorjaarseditie
- Contact met voorzitter wijkplatform Schilderskwartier [naam]
- Verdiept in binnen-filtrage om gezondheidsschade te beperken; er is geen goede oplossing. Rook bestaat voor groot deel uit schadelijke gassen en ultra fijnstof. Daar zijn geen goede oplossingen voor. De luchtreinigers kunnen veel gassen en ultra fijnstof niet tegenhouden en hebben bepaalde nadelen (ozon, stroomverbruik van dit soort technieken fors, 230 Watt).
- Plannen: bezoek stokers met buurtbemiddelaar, meer media aandacht, verzoek Gemeente tot handhaving, metingen laten uitvoeren, rechtsgang

Schone luchtakkoord

- In Nederland is de luchtkwaliteit slecht; het veroorzaakt ziektes en vroegtijdige sterfte. Daarom het Schone Lucht Akkoord ondertekend door o.a. provincie Utrecht en een aantal steden.
- Doelstelling: fijnstof en NOx concentratie binnen 10 jaar tijd halveren, richting advies waarde WHO.
- *Woerden heeft het akkoord niet ondertekend. Waarom niet ?* Zouden de bewoners schonere lucht niet op prijs stellen ? Omringende steden Utrecht, Bodegraven, Alphen ad Rijn en Gouda hebben wel ondertekend ...
- Wel schone energie, maar geen aandacht voor toename schadelijk fijnstof en andere schadelijke gassen door houtkachels ?
- Vanuit dit akkoord heeft Gemeente Woerden handvaten om handelend op te treden. Zie bijvoorbeeld gemeente Amersfoort
- Meldingen overlast via *stookwijzer.nu* worden nu niet naar de Gemeente doorgestuurd, omdat Woerden niet is aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord.

Wat doet dit met ons; hoe zien wij dit

- Onrechtvaardig; houtstoker zit warm en zadelt ons en de buren op met zijn rook. Hoe kan je blijven stoken als je weet dat de ander daardoor gezondheidsklachten krijgt. Niet bereid tot minderen. Blijven stoken bij windstil weer.
- We voelen ons in de steek gelaten door gemeente Woerden; overleg 4 nov: niet bereid tot lokaal bezoek/onderzoek. Geen betrokkenheid.
- We worden niet serieus genomen, niet door stokers, niet door de Gemeente
- Gemeente Woerden ontloopt haar verantwoordelijkheid; zij zijn verantwoordelijk voor de lokale luchtkwaliteit en moeten er alles aan doen om ongezonde lucht te voorkomen dan wel tegen te gaan.
- Het ergste is dat we er min of meer alleen voor staan. Wij wonen op een “hotspot” locatie. Anderen worden (nog) niet bloot gesteld aan de hoeveelheden rook die wij te verduren krijgen. Dat komt door positie huis – stokers – heersende windrichting. Er blijken overigens wel meer gedupeerden te zijn (info Gemeente tijdens 4 nov gesprek) en tijdens rondgang door de wijk bleek dat ook.
- Landelijk onderzoek: circa 40 % heeft regelmatig last van houtrook, 10 % in ernstige gezondheidsbedreigende mate.

Wat kan de Gemeente doen / wat verwachten wij van de Gemeente

- Eerste prioriteit: pak de overlast situaties aan; samen met wethouder of burgemeester persoonlijk langsgaan bij houtstoker voor een goed gesprek
- Lokale bevolking informeren en herhaaldelijk oproep doen via de Woerdense courant, met een ontmoedigings-campagne, voorbeeld Amersfoort. Vanuit het Schone luchtakkoord, maar ook vanwege corona (urgentie !). Zie vooral ook de info en adviezen van **stookwijzer.nu**
- Uitvoeren Schone Lucht Akkoord; **voorkom dat de houtkachel hoofdverwarming wordt.**
- APV: verbod op vuurkorf, buitenkachel, stoken bij weinig wind (stookwijzer.nu) , overdags stoken in/bij woonwijken. Kortom: beperken om lucht schoner te maken.
- Bij overlast: handhaving op basis van wetgeving volgens burgerlijk wetboek en bouwbesluit (zie *Kennisdocument STAB 2019 146 pagina's*)
- Bewoners stimuleren overlast door rook te melden (via stookwijzer.nu)
- Geur en emissie metingen uit laten voeren
- Geen gekapt hout laten liggen
- Gemeente kan een geur hinder niveau vaststellen wat juridische mogelijkheden geeft aan de gedupeerde. Bijvoorbeeld voor de aanpak van geurhinder van particuliere houtkachels. Bron: <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/thema/geur/geur-programma/>
- **Gasleidingen handhaven of vervangen voor ander gas later (waterstof bijvoorbeeld); informeer bewoners daar nu van. Voorkom dat zij nu al overgaan op houtstook !**

Waar kunnen wij mee leven (compromis)

Conform de richtlijnen van alle organisaties op het gebied van welzijn, milieu en gezondheid:

1. Stook niet bij (bijna) windstil weer; volg stookwijzer.nu
2. Geef burens de kans om overdags te ventileren; stook niet eerder dan 18.30 uur, nadat de meesten hun afzuigkap hebben uitgezet (advies organisaties: stook niet langer dan 4 uur op één dag)
3. Stook niet elke dag: een moderne houtkachel stoot **per kilo** hout ongeveer evenveel fijnstof uit als een vrachtwagenrit van 350 kilometer.
4. Volg de stookadviezen (droog schoon hout, Zwitserse aanmaakmethode, kachel voluit met veel luchttoevoer, enz) voor minder overlast.
5. Gemeente Woerden; start een ontmoedigingsbeleid met als doel de lucht schoner te maken. Informeer de houtstoker dat hijzelf ook een deel van de rook uit de schoorsteen binnen inademt (via noodzakelijke luchttoevoer roosters); dit is bij velen onbekend.

Misverstanden, ontkenningen, foute excuses, smoesjes, enz.

- Buren zijn ver weg; die kunnen er geen last van hebben. Rook reikt echter 800 – 1200 meter ver !
- Anderen hebben geen klachten; waarom jullie wel ? Veel gedupeerden durven niet te klagen bij hun burens. De mate van overlast wordt vooral bepaald door de **frequentie, locatie ten opzichte van de stoker en heersende windrichting, concentratie rook, stookgedrag**, enz.
- Auto's stinken ook; dat klopt, echter die zijn uitgevoerd met roetfilters, katalysatoren, en er worden interieurfilters in auto's om die reden toegepast. Houtkachels hebben geen filters in de schoorsteen en worden ingezet als sfeer verwarming (niet nodig). **Luchtvervuiling door houtkachels komen bovenop de vervuiling door auto's !**
- Houtrook lijkt natuurlijk. Schadelijkheid wordt onderschat. Volgens wetenschappers is houtrook 12x schadelijker dan tabaksrook. Roet, ultra fijn stof, benzeen, dioxine, PAK's, e.d. behoren tot de schadelijkste, kankerverwekkende stoffen die er zijn.
- Goed stoken met droog en schoon hout geeft geen overlast ? Controleer het zelf door een wandeling te maken tijdens stoken. Houtstook geeft altijd giftige prikkelende rook en overlast. Zodra je het ruikt is het schadelijk.
- Als de klager binnen blijft merkt hij of zij toch niets? Dat lijkt maar zo. Een huis is niet luchtdicht, en de gassen en fijn stof komen gewoon binnen. Daarnaast is ventilatie beslist nodig. En mensen willen ook in hun eigen tuin kunnen verblijven zonder rook.
- Houtrook verdunt en verwaait. Nee, nauwelijks. Het gaat met de wind mee, in één richting op leef niveau. Schadelijk tot 800 – 1200 meter vanaf de schoorsteen. En cumulatieve effecten door meerdere kachels.
- Pellet-kachel schoon? NEE ! Meer ultra fijn stof dan de houtkachel, wel zuiniger. Dus mogelijk zelfs nog schadelijker dan de houtkachel!
- Houtstoker waant zichzelf binnen veilig; echter een deel van de rook uit zijn schoorsteen komt terug in zijn kamer via ventilatie openingen. Dit is een onbekend fenomeen. Ook loopt het koolmonoxide gehalte binnen op, waardoor het immuunsysteem wordt ondermijnd.
- Sommige mensen klagen overal over. Daarmee kan je elke overlast bagatelliseren. Als de stokers onze overlast zouden meemaken zouden ze het begrijpen. Ze zijn niet bereid zelf poolshoogte te nemen.
- U hebt zeker gezondheidsproblemen ? Niet met onze luchtwegen, nog niet.

Enkele websites

- <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/luchtkwaliteit/functies/hinder-gezondheidseffecten-houtkachels/>
- <https://www.stookwijzer.nu> (stookadvies)
- <https://www.luchtfonds.nl/>
- <https://www.luchtfonds.nl/voorlichting/luchtfonds-info-voor-gemeenten/>
- <https://www.luchtfonds.nl/algemeen/corona-extra-risicos-door-houtrook/>
- <https://houtrookvrij.nl/wp-content/uploads/2019/02/verklaring-houtrook-2015.pdf>
- <https://www.amersfoort.nl/bericht/hout-stoken-is-minder-romantisch-dan-je-denkt.htm>
- <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/thema/geur/geur-programma/>

10 stooktips

- 1 Stook niet iedere dag en zeker niet langer dan 4 uur op één dag. Zo blijf je vrienden met de buurt.
- 2 Stook niet bij windstil of mistig weer: de rook blijft dan hangen en kan plaatselijk veel luchtvervuiling veroorzaken. Op **Stookwijzer.nu** kun je zien wanneer je beter niet kunt stoken.
- 3 Maak de kachel aan volgens de Zwitserse aanmaak methode; dat geeft de minste overlast.
- 4 Stook alleen schoon, ongeverfd en droog hout. Geen geverfd of geïmpregneerd hout, geen spaanplaat, geen papier of karton. Vochtig hout brandt niet goed en geeft extra veel rook en fijnstof. Zelf hout hakken? Droog het hout dan minstens 2 jaar. Het hout is droog als het gebarsten is of als de bast loslaat. Bij geïmpregneerd hout komen zware metalen vrij. Bij papier en karton veel rook en vliegias.
- 5 Wordt het binnen te warm met de houtkachel aan? Stook dan met minder hout en zet even een raam open. Schuif niet de luchttoevoer klep dicht ('smoren'): het hout verbrandt dan niet volledig waardoor er extra veel schadelijke stoffen ontstaan.
- 6 Zet de luchttoevoer in de kachel helemaal open, net als de klep in de schoorsteen. Dat zorgt voor betere verbranding en dus minder schadelijke stoffen (zoals PAK's en koolmonoxide).
- 7 Houd ventilatieroosters tijdens het stoken open (of zet een raampje open). Het vuur kan dan zuurstof aantrekken en de rook kan via de schoorsteen afgevoerd worden.
- 8 Controleer of je goed stookt: een goed vuur heeft gele, gelijkmatige vlammen en je ziet bijna geen rook uit de schoorsteen komen. Oranje vlammen en donkere rook geven aan dat de verbranding niet goed is: zorg dan voor voldoende luchtaanvoer.
- 9 Laat de schoorsteen minstens één keer per jaar goed vegen.
- 10 Stoken zonder overlast is niet mogelijk; controleer het zelf; rook geeft overlast tot wel 1000 m vanaf jouw huis

Aanpak Amersfoort als voorbeeld

- Ontmoedigingsbeleid: niet tips geven om “goed te stoken” maar ontraden. Tips geeft verkeerd signaal.
- Onder leiding van wethouder Hans Buijtelaar.
- Contact persoon [naam] van Gemeente Amersfoort geeft informatie.
- Campagne met berichtgeving in lokale krant (4x in de winter en 4x in de zomer) + affiches aan lantaarnpalen; inzet boa's .
- Ook jonge mensen schaffen houtkachels aan vanwege hogere gasprijs → sociale media
- Bewustwording; vergelijk met roken tabak.
- Mensen aanmoedigen overlast te melden